GENESIS 35-36

THE HOUSE OF THE LORD… (7 POINTS)

1ST – BALIK SA BETHEL… VS 1-7 (4POINTS)

- 1st – Apat ka sugo… vs. 1
  - Magtindog – lakat – magestar – maghimo sang halaran – tanan (imperative)
    - Tion na para maghalin sa Shekem – kag magpati sang promisa sang Dios kay Jacob!
    - 20 ka tuig ang nanligad – sang nagapalagyo si Jacob kay Esau – **Genesis 28:12**
    - Nag tinir siya sang gabi sa lugar nga Bethel – sa dira nagpakita ang Dios sa iya sa damgo…
    - Nakakakita siya sang hagdanan sa langit (Jesus) kag mga anghel nga nagapasaka kag nagapanaog – **Juan 1:51**
  - Sa didto nag himo ang Ginoo sang promisa – apat ka butang…
    - Pabalikon siya sa lugar / ihatag ang Promisa nga Duta / madamo nga kaliwat…
    - Paagi sa iya kaliwat (Jesus) ang tanan nga nasyon mabugayan – **Galacia 3:16**
    - Ngaa nakalab-ot sang 20 ka tuig antis maka balik si Jacob sa lugar – madamo pa sang matun-an si Jacob!
    - God has a plan an amazing plan for our lives – every one of us…
    - May ara sang plano ang Ginoo sa aton kabuhi mas manami pa
    - Ang pagtilaw lang sa aton – amo ang paghulat sa Ginoo kon san-o Siya magsugod
    - Nagapaminsar kita sang minute ukon oras – sa Ginoo ya bulan ukon tuig…
    - Antis makahimo ang Ginoo sang obra paagi sa aton – una nagaobra siya sa aton!
- 2nd – pag lead sang iya pamilya… vs. 2-4
  - Ipamalik (hiphil/imperative) ang inyo dios-dios…
    - Sa pag himo sini mangin matinlo (hiphil/imperative) sila…
    - Kag islan ang ila mga bayo (hiphil/imperative) – para mag preparar ang ila kaugalingon…
    - To ARISE / GO (*cohortative*) to Bethel – to meet the God who had answered Jacob!
    - Mag TINDOG / LAKAT sa Bethel – para magpakita sa Dios nga nag sabat kay Jacob!
  - Ang iya pamilya gin hatag ang ila dios dios kay Jacob – ang ara sa ila kamot!
    - Wala nila gina tago ang ila dios-dios kay Jacob – Makita lang…
    - Biskan si Raquel gin kawat ang dios –dios ni Laban – kag nagbinutig siya!
    - Ang pamilya ni Jacob WALA nagasunod ukon nagadayaw sa Ginoo…
    - Sa madamo nga tuig gina pabay-an lang ni Jacob ang iya pamilya sa ila dios-dios…
    - Pero INDI NA – tion na para mag tindog kag mangin ihimpo sa ila buot sang pagtawag sang Dios sa iya!
    - Kon kis-a ang mga amay nagakalipat nga dapat sila mangin ihimplo nga Espirituhan sa ila panimalay…
    - Ang ihimplo sang amay amo ang gina sunod sang iya pamilya…
    - Kon ang amay indi interesado sa pagsunod kay Jesus – ang iya pamilya magasunod!
    - Mga amay mangin responsable – obilgado – nga magtudlo sa inyo mga kabataan parte kay Jesus…
    - Nga mag lead sa pamilya – ila asawa – sa kay Jesus mangin ihimplo!
    - **Efeso 6:4** – "kamo nga mga ginikanan, indi ninyo pagpaakiga ang inyo mga kabataan, kundi sagura ninyo sila sa pagdisiplina kag pagtudlo nga halin sa Ginoo."
  - Gin hatag man nila kay Jacob ila aritos..
    - Indi lain ang mga alahas – nagatumod ini parte sa imo dedikasyon
    - Sang una ang sing-sing nagapakita nga may ara ka sang agalon

- Doulos – ulipon – nagasuk-suk sang singsing sa iya dalunggan – **Deuteronomi 15:15-17**
- Ang buot silingon sini na higot sila sa ila mga dios-dios – ulipon sa ila mga sala – **Roma 6:16**
- Kon nagakabuhi kita sa mgapagkabutang sa lakibutan – kwarta / kalingawan / bantog…
- Kon naga paminsar kita nga ang kwarta – mga pagkabutang amo lang ang mahalaga – himuon naton ang tanan para makuha ina…
- Mga ulipon kita sang sina nga mga butang – kag ginapakita na naton paagi sa aton paggiho (aritos)…
- Kon ulipon kita sa kalibutan – gani wala kita nagasunod sa Ginoo…
- Pero kon pillion naton mangin ulipon sa Ginoo – gani mangin hilway kita sa sala sang kalibutan!
- **Roma 6:18** – "gin hilway na kamo sang Dios sa gahom sang sala, kag subong ginasunod na ninyo ang matarong nga pagkabuhi."

▪ Gin lubong ni Jacob ila mga dios-dios / aritos – sa idalom sang kahoy sang terebinto sa Shekem…
- Gin kuha nila ila sala – ila dios-dios kag pagkaulipon – kag gin lubong sa idalom sang kahoy…
- Ang ini nga kahoy nagapakita sang Cross ni Jesus!
- Gin bilin nila ang tanan nga sala – ila pagkahigot sa kalibutan – sa Cross!
- **Colosas 2:14** – "…pero gindula ini sang Dios paagi sa pagpalansang ni Cristo sa krus, gani indi na kita pagsilutan."
- Ang sabat sa aton sala – ang pagkahigot – ILANSANG ini sa cross!
- Ang isa lang gid kapamaagi para mag bag-o – ang pamaagi para mangin hilway – ay ang paghatag sang tanan kay Jesus…
- Ang kalibutan nahigot sa mga pagkabutang – sa sala – kag mga kalingawan sa kalibutan…
- Pero nag abot si Jesus para hilway-on kita sa pagkahigot sa sala **– Juan 8:36**
- Gina tinlo-an kita – **I Juan 1:9** – kag gin hatagan kita sang roba sang pagkamatarong – **Pahayag 3:5**

3rd – ang kaakig sang Dios ara na sa syudad sa palibot … vs. 5

▪ Nahadlok si Jacob sa pagtimalos ni Levi kag Simeon – basi ubuson niya ang mga tawo ni Shechem
▪ Basi sala aton huna-huna – si Jacob nagapalagyo sa Shekem tungod sa kahadlok…
▪ Pero ang iya motivation indi magpalagyo – naga dalagan siya pakadto sa Ginoo…
▪ Kag sa paglead niya sa iya pamilya sa pagtuo sa Ginoo – gina protektahan man siya sang Ginoo!
▪ Kag kon ang Ginoo na ang magaprotekta sa aton – hambalon na lang tanon nga may advantage kita…
▪ Nagpadala ang Ginoo sang yelo para perdihon ang mga suldado nga nagakontra sa Israel **– Josue 10:11**
▪ Nag padala ang Dios sang anghel para perdehon ang 185k nga mga Asiria nga suldado – **Isaias 37:36**
▪ **Roma 8:31** – "karon, kon hunahunaon ta ini nga mga butang, makasiling kita nga ang Dios nagaapin gid sa aton, kag wala sing may makahalit sa aton."

o 4th – gani naka-abot si Jacob sa Bethel… vs. 6-7

▪ Bethel – balay sang Dios /ginatawag man nga Luz – almond nga kahoy…
- Didto nag patindog siya sang halaran para sa Ginoo – EL Bethel [אֵל בֵּית־אֵל] – Dios sang paminalay sang Dios…
- Pero indi ang lugar ang importante – wala nagatinir ang Dios sa balay …
- **Binuhatan 7:48** – " ugaling ang Labing Mataas nga Dios wala nagaestar sa mga balay nga ginhimo sang tawo…"

- Tungod si Jacob gin didicar ang IYA balay sa Ginoo…
  - Kon sa diin NANGIN – BALAY sang Ginoo!
  - Kon ang isa ka amay gin dedicar ang iya balay sa Ginoo – mangin balay ini sang Ginoo…
  - Ang balay kon sa diin ang iloy kag mga anak nagadayaw kag sunod sa Ginoo…
  - Ang lugar nga wala sang kahadlok ukon pagkabalaka – tungod kabalo sila sa Ginoo!

- **2ND – ANG KAMATAYON NI DEBORA… VS. 8**
  - 1st – Si Debora ang nagaatipan kay Rebeka napatay sa Bethel…
    - Wala sang pangduwa nga nagbulig siya padako kay Jacob – ang iya kamatayon ang pagkadula sang ila maayo nga abyan!
  - 2nd – paano nga naka upod si Debora kay Jacob…
    - Wala kita record nga Makita sa biblia parte sa kamatayon ni Rebeka…
    - Pero nahambal sa Midrash (exposition) nga si Rebeka upod gali kay Debora…
    - Ang ngalan sang terebinto(oak) kon sa diin na lubong si Debora ay – Allon Bachuth
    - The Oak of Weepng (plural) – nagahamabal nga basi sobra sa isa ka tawo ang napatay!
    - **I Tesalonica 4:13** – "Mga utod, gusto namon nga mahibaluan ninyo ang matuod parte sa mga nagkalamatay, agod indi kamo magkasubo pareho sang iban nga wala sing paglaom."
    - Pero bilang is aka tumuluo wala kita nagahambal sang (goodbye) tungod may ara kita sang PAGLAOM…
    - Kon magahalin na kita sa sini nga lawas – DAYON ara na kita sa presencya sang Ginoo!
    - Sa aton ulihi nga pagginhawa sa kalibutan – magabuklat kita sang aton mata kag makita si Jesus!
    - **II Corinto 5:8 –** "Wala kami nagakaluya, bisan pa nga gusto namon kuntani nga bayaan ining lawas kag magpauli didto sa Ginoo."
  - 3rd – gin lubong sa idalom sang Allon nga kahoy…
    - Ang rason sang kinalain-lain nga kahoy – Allon ukon Terebinto (oak) / Luz (almond)…
    - Basi ang pulos amo ang direksyon – wala sang sings sa dalan…
    - ParehO kon mag hambal kita sa tawo kon paano magkadto sa Silay…
    - Magagamit ka sang (LANDMARKS) para mag tudlo sang lugar!

- **3RD – GINPAMATUD-AN ANG PROMISA… VS. 9-15**
  - 1st – nagpakita LIWAT ang Ginoo kay Jacob sa Betel… vs.9
    - Ang una nga tion nga nagpakita ang Gino okay Jacob nag promisa nga MAKAUPOD siya – **Genesis 28:15**
    - Pero sa sini nga tion sang nagpakita ang Dios sa iya – gin bugayan (piel-intensive) niya si Jacob…
    - Ang ini nga bugay may dala sang duwa nga pamaagi – Personal / Prophetic!
  - 2nd – Personal nga bugay… vs.10
    - Sa may Brook Jabok – nagpakigdumog si Jacob sa Dios – Genesis 32:
    - Ang TAWO nagmangkot sang iya ngalan – Jacob – mahigko / (sneaky) / kawatan – gapangdakop tikod!
    - Ang imo ngalan INDI (niphal-passive) Jacob – pero ISREAL – nagpakigsumpong sa Dios!
    - Diri sa Betel gin pamatud-an liwat sang Ginoo ang pangalan!
    - Kon nagatuo kita kay Jesus – mangin bago kita nga tinuga sang Cristo – **II Corinto 5:7**
    - Kaupod sang bago nga binatasan – may ara man sang bago nga pangalan!
    - **Pahayag 2:17 –"…**ang kada isa sa ila hatagan ko man ssang puti nga bato, kag sa kada bato may nasulat nga bag-o nga ngalan nga wala sing may makahibalo luwas lang sa magabaton sina."
  - 3rd – Prophetic nga bugay… vs 11-12
    - Ako ang El Shadda– amo man nga titolo nga gin hatag sang Dios kay Abraham – **Genesis 17:1**

- Gin klaro sang Ginoo sa iya titolo nga wala sang impossible sa iya…
- Ginpamatud-an liwat sang Ginoo ang Iya promisa kay Jacob nga impoible
- Pero indi ina problema kay tungod siya ang Dios sang impossible!
- Wala sang mga circumstancya nga mabudlay – ukon problema nga madako sa Dios…
- Gin bago niya ang makakasala sa isa ka balaan – ang maluya sa makusog – ang kubos bilang dako…
- Ang naga limitasyon lang sa Dios – ay kita nga NAGAHULAT kag naga TUO sa iya!

▪ Magbunga kag magdamo…
- Ang nasyon (Israel) kag madamo nga nasyon kag hari ang magahalin sa imo…
- Ang Duta nga gin promisa kay Abraham – Isaac – subong gin promisa na kay Israel!
- Sa iya kag sa iya kaliwat nga masunod sa iya!
- Dayon nag saka ang Dios sa lugar kon sa diin siya nagpakig istorya kay Israel!

o 4th – paghimo sang halaran… vs. 13-14
- Ang una nga tion nga nagpakita ang Ginoo kay Jacob – naghimo siya sang DEAL…
- Naghimo sang haligi – kag nag SUMPA – nga ibalik ang 10% sa Ginoo – **Genesis 28:22**
- 20 na ka tuig – kag si Jacob lain nga nga tawo – subong siya na si Israel…
- Sini nga tion WALA siya may gin hambal – imbes gin dayow niya ang Ginoo – nagbubo siya sang Bino nga halad!
- **II Timoteo 4:6 –**"Kon parte sa akon, nag-abot na ang tion nga ang akon kabuhi ihalad na, tungod kay madali na lang ako maghalin sa sini nga kalibutan."
- Kainstiende na siya subong kon ano ang gusto sang Ginoo – gusto lang sang Dios Siya!
- Kag gin ngalanan niya ang lugar – LIWAT – Betel ang Balay sang Dios!
- Wala nagapangita ang Ginoo kon ano ang mahimo naton sa iya – mahatag sa iya…
- Wala siya labot sa aton kwarta – ukon ano kadamo ang aton OBRA para sa iya kaharian…
- Nagalagas lang siya sang isa – KITA – gusto niya nga may relasyon kita sa iya!
- Kon ma hunahuna na naton ang mahapos nga kamatuoran – makakadto man kita sa Betel – ang balay sang Dios!

- **4TH – ANG PAGKAPATAY NI RAQUEL… VS. 16-26**

o 1st – ang Pagkabata ni Benjamin… vs.16-20
- Indi malayo sa Betel – malapit sa Bethlehem (balay sang tinapay) – nagbata si Raquel…
- Gin hambalan siya sang paltera – magabata ka sang lalaki..
- Puwerte gid ang iya pasakit (piel) wala siya nakaluwas – antis siya napatay – gin ngalanan niya ang iya bata…
- Ben-Oni (ang anak nga natawo sa kalisod) pero gin islan ni Jacob nga Benjamin (masuwerte nga anak)
- Kag naghimo sang haligi sa iya lulubngan – nga asta subong amo ang haligi ni Raquel (memorial)

▪ Ang isa nga gusto gid ni Raquel – nangin iya kasubo!
- Kon kis-a nagahimakas kita sa aton bilog nga kabuhi para makuha ang abi naton makapalipay sa aton…
- Kag sang makuha mabal-an naton – wala unod – kag nagapabilin sa aton nga buka – subo…
- Kwarta – dungon – gahum – nagaabot nga may maayo nga promisa – pero wala unod nga resulta…
- Parehas kay Haring Solomon – gin pabay-an kita nga nagalagas sa hangin!

▪ Ginatawag man ang Bethlehem nga Ephrath
- Ephrath – 7x sa OT bilang is aka lugar – buot silingon ASH heap – ukon lugar nga mabungahon…

- Ini lugar sang kasubo – diri napatay ang ginahigugma ni Jacob
- pero lugar man siya kon sa diin ang Messiah mabata – **Micah 5:2**
- Gani kon kis-a mahuna-hunaan sang mga tawo ang buang-buang nga paglagas sang kalibutan…
- Gina kastigo nila ila kaugalingon – tungod nabatyagan nila nga ginusik lang nila ila kabuhi…
- Bisan ang ang kinahanglan para mahibaluan lang naton nga ang kabuhi dapat makila lang naton si Jesus
- Indi ini usik – diri nadi kon sa diin gin dala sang Dios ang maayo halin sa (ASHES)!
- **Isaias 61:3 –** "… agod imbes nga magbutang sila sang abo sa ila ulo sa pagpakita nga nagapangasubo sila, magbutang sila sang korokorona nga bulak sa ila ulo ukon haplasan nila sang lana ang ila ulo, sa pagpakita nga malipayon sila…"

o 2ND – Si Reuben kag Bilha… vs. 21-22

- Nagpanglakaton si Israel halin sa Bethlehem pakadto sa malapit nga tower sang Eder (karnero)…
  - Samtang didto – nagpakighilwas si Reuben kay Bilha – ang asawa ni Jacob…
  - Gin hatag na ni Jacob ang iya panimalay sa Ginoo – pero si Reuben may ara sang madamo nga tuig nga malain nga ihimplo!
  - Kon ang ihimplo nga Makita sang aton mga kabataan sa pila ka tuig amo ang wala nagatahod sa Ginoo…
  - Biskan magbalik kita sa Ginoo – kag ihalad ang aton balay kag magsunod sa Dios …
  - Gani may ara sang tion nga pillion nila nga magsunod sa una nga ihimplo!
- Israel heard about the affair…
- Nabatian ni Israel ang parti sa relasyon
  - Bantayan ta nga gin-ilisan na man ang ngalan ni Israel – ginabalik-balik sang Bible
  - Pagkatapos nga maislan ang ngalan – **Genesis 32** - Jacob 72x / Israel 41x
  - Pero wala may gin himo si Israel – gin baliwala nila lang – amo na nga DIMALAS…
  - Dapat bala may himuon si Israel – OO – pero ngaa sa diri indi kay Dina…
  - Para kay Dina – dapat patawan niya ang indi tumuluo – pagcompronta sang sala ma mga tumuluo
  - **I Corinto 5:1** – "May nabalitaan ako nga may ara diri sa inyo nga nagapakighilawas sa asawa sang iya amay. Ini sobra pa sa ginhimo sang mga wala nakakilala sa Dios , kay wala gani sila nagahimo sina."
- Para sa sini nga tawo nga nadakpan sang sala…
  - Natun-an naton sang bata kita nga indi pagtandugon ang kalayo kay masunog kita!
  - Ang consequencya sang aton nga ginahimo amo ang nagatudlo sa aton…
  - Mas maayo nga atubangon ang consequencya subong – kag magtu-on nga indi magsala…
  - Kay sa mag kabuhi sa sala – wala sang may maginstakto sa aton – dayon mapaimperno kita!
- Para sa bilog nga simbahan…
  - Kon ang sala wala napunggan gina paisug niya ang iban nga magsala…
  - Biskan GAMAY lang nga lutak makapahigko – gina himo ang tanan nga tubig mahigko…
  - Ang gamay nga sala maga lapta kag makalaton sa bilog nga pamilya ukon ang simbahan!
  - **I Corinto 5:6** – "kon ibutang ang gamay nga inugpahabok sa harina kag masahon, magahabok ang bug-os nga harina."

o 3rd – ang Nasyon sang Israel… vs. 23-26

- Sa katapusan nga anak nga lalaki ni Israel na bata – Benjamin – ang nasyon sang Israel kompleto na!
- Ang dose nga mga anak nga lalaki mangin 12 ka tribo !

- **5TH – ANG PAGKAPATAY NI ISAAC.. VS. 27-29**

- 1st – nagkadto si Jacob sa Mamre malapit sa… vs. 27
  - Kirjath Arba – ang syudad sang Apat – sa ulihi makilala sa ila nga mga higante…
  - Si Arba amo ang amay ni Anak – ang higante sa Canaan – **Josue 21:11**
  - Tawag Hebron – ginatwag man nga Terabinto nga kahoy sang Mamre – **Genesis 13:18**
  - Kon sa diin nagpakita ang Dios kay Abraham antis sang Sodom Kag Gomora – **Genesis 18:1**
  - Kag sa lugar kon diin gin lubong si Abraham kag si Sara – **Genesis 23:19 / 25:9**
- 2nd – nag saylo si Isaac sa dira halin sa Beersheba…
  - Nagkabuhi si Isaac sa edad nga 180… vs. 28-29
    - Sa ulihi nga nakita naton si Isaac naga edad siya sang 100 ka tuig – **Genesis 27:1**
    - Bulag siya kag abi naton lapit na lang mapatay – pero may ara pa siya sang 80 ka tuig!
    - Wala kita kabalo kon pila ka tuig – ukon bulan / adlaw – nga gin hatag sang Dios sa aton…
    - Dapat magkabuhi kita PERMI pareho nga makita naton si Jesus subong…
    - Pero planuhan ta nga basi ang Ginoo mahatag pa sang damo nga tuig para sa aton
  - Nagpatay siya – may ara sang duwa ka tinaga ang gin gamit para isaysay ang kamatayon ni Isaac…
    - Ulihi nga pagginhawa – buot silingon ang pag buya sang ginhawa sa kabuhi (paghalin sang Espiritu sa lawas)…
    - Napatay – nagapakita sang pagkapatay sang iya tawhanon nga lawas (indi ang Espiritu)…
    - Gin lubong siya tupad ni Abraham kag Sara – upod kay Rebeka – **Genesis 49:31**
    - Isaac – parehas kay Abraham – wala sang mga tawo sa lugar sang Canaan…
    - Gin-upod siya sa iya mga katawhan – indi diri sa kalibutan
    - Ang gin-upod sa iya mga katawhan – si Abraham maga-upod sa iban nga TUMULUO!
    - Ang mga OT nga mga tawo naluwas tungod sa pagtuo – nagapa-abot sa pagsacripisyo ni Jesus sa Cross…
    - Subong naluwas kita tungod sa pagtuo – nagalantaw sang una sa pag sacripisyo ni Jesus…
    - It has always been – and still is – by FAITH in Jesus that we receive the promise!
    - Paagi lang gid sa pagtuo – mabaton naton ang promisa ni Jesus sa aton

- **6TH – ANG HISTORY NI ESAU… VS. 1-9**
  - 1st - ang mga asawa ni Esau
    - May ara sang problema sa mga listahan sang mga asawa ni Esau nga gin hatag sa aton…
    - Nahambal sa **Genesis 26/28** – Judith (Beeri) / Basemat (Elon) / Mahalat (Ishmael)
    - Basi diri – Aholibama (Anah) / Ada (Elon) / Basemat (Ishmael)
    - ANOM ka asawa – ang duwa ka listahan kinalain nga amay ANOM nga lalain nga babahi (2 sets of sisters)…
    - APAT ka asawa – may ara lang sang APAT ka amay ang nahambal (iban nga asawa ay 2 ka pangalan)…
    - TATLO ka asawa – ang listahan parehos lang – pero ang TATLO ka babahi (kag isa ka amay) may duwa ka pangalan…
    - Ang pagtag-iya sang sobra sa is aka pangalan common nga hilikoton – asta subong!
  - 2nd – ang duta ni Esau… vs. 6-9
    - Gin dala ni Esau ang tanan niya nga asawa / bata / manggad kag nag lakat sa MALAYO nga syudad…
    - Tungod sa ila duwa ni Jacob – ang ila mga manggad dako/damo para ma supportahan sang ila duta…
    - Gani nagsaylo siya sa bagatnan – malapit sa Pula nga Dagat – sa bukid sang Sier (harry) sa Edom (pula)!
    - Ang pamangkot – ngaa si Esau ang nagsayo kag INDI si Jacob…
    - Kay si Esau ya nagaistar na da sang 40ka tuig – pero si Jacob ara sa Haran!

- Tungod WALA labot si Esau sa Duta – WALA siya labot sa PROMISA sang Dios!
- **Hebreo 12:16** – "mag-andam man kamo nga wala sing bisan isa sa inyo nga maghimo sang immoral nga pagpakigrelasyon ukon magsunod kay Esau nga ginbaliwala lang niya ang mga butang nga espirituhanon. Kay ang iya kinamatarong bilang kamagulangan ginbaylo niya sa isa lamang ka kalan-an."
- Indi budlay makita kon diin ang aton nga priyoridad – maglanataw lang kon diin kita naga tuon sang aton oras…
- Kon mag focus lang kita sa kalibutan – parehas kay Esau – malabayan naton ang bugay ni Jesus…
- Mas ginapaka-importante naton ang manggad sang kalibutan sang sa langit

- **7TH – ANG KALIWAT NI ESAU… VS. 10-43**
  - 1st – sino ang nagsulat sang kaliwat…
    - Basi sang gin lubong nila ni Esau kag Jacob si Isaac – asta sa mga bata kag mga apo…
    - Pareho sila 120 na ka tuig sa sina nga tion…
    - Stakto gid nga oras nga may bata siya nga 5 ka lalaki – pero may ara may siya 10 ka apo!
    - Si Jacob nga nagsulat sang una nga parti halin sa **Genesis 25:19 – Genesis 37:1**
    - Sa diri naupod ang kaliwat sang iya nga utod nga si Esau!
  - 2nd – ang LIMA nga anak nga lalaki kag PULO ka apo ni Esau… vs. 10-19
    - Ang is aka anak nga lalki ni *Ada* – Elifaz – ang ngalan nga buot silingon ang akon Dios ay BULAWAN…
      - Ang ANOM nga apo – Teman / Omar / Zefo / Gatam / Kenaz / Amalek…
      - Ang isa ka anak nga lalaki ni *Basemat* – Raquel – buot silingon abyan sang Dios…
      - Ang APAT ka apo – Nahat / Zera / Shama / kag Miza…
      - Kag a ang TATLO ka anaka nga lalaki ni Oholibama – Jeush – Jalam – Kora!
    - Ang PANGULO sa mga kaliwat ni Esau…
      - PANGULO – gingamit sa pakilala sang isa ka leder ukon ang ulo sang isa ka pamilya…
      - Ang tanan nga mga apo ni Esau nangin leder suno sa ila kinamatarong – ulo sang pamilya…
      - NOTE – si Kora gin muno kaduwa – ang una bilang anak ni Elifaz…
      - This is a textual error in the Masoretic text – not found in other Hebrew texts!
      -
    - Sa mga nalista may ara sang isa ka apo si Esau nga istoryahan ta…
      - Ang anak ni Elifaz (paagi sa iya ala-asawa nga si Timna) si Amalek…
      - Buot silingon sang Timna HAWID/PUGONG – basi bihag siya ni Elifaz…
      - Si Amalek amay sang mga Amaleknon – nga nagakainit sa mga Judio…
      - Ang mga Amaleknon gina punggan ang mga Israelinhon sa Bukid sang Sanai – nabatian halin sa Dios – **Exodus 17:8**
      - Gin hambalan si Haring Saul nga patyon ang TANAN nga Ameleknon – pero wala siya nagpati – **I Samuel 15:2**
      - Kag pila katuig ang nanligad Amaleknon ang nagpatay sa iya **– II Samuel 1:8-12**
      - Many years later an Amalekite – Haman – tried to wipe out all Jews - **Ester 3:12-13**
      - mga Judio **– Ester 3:12-13**
      - Sa Biblia si Amalek ang nangin ihimplo sang aton nga makasasala nga kinaugali – aton nga lawas…
      - Ang makasasala naton nga kinaugali nga nagapalikaw sa pagpamati sa Pulong…
      - Ang solusyon sa aton makasasala nga kinaugalo – ay ang trapohan ni **– Galacia 2:20**
      - Kon indi kita – gani mabalik ini kag makaguba sang aton pagpanglakaton kay Jesus!
  - 3rd – ang mga anak nga lalaki kag apo ni Seir … vs. 20-30
    - Ang Horhanon (cave dweller) naga istar na daan sa Bukid Seir antis pa nag abot si Esau…

        - Una naton nabasa sila ang Babylon nagsakop sa ila– **Genesis 14:6**
        - Wala kita kabalo kon diin naghalin ang mga Seir – basi kay Ham – Canaanhon nga tribo!
    - Si Seir may ara sang PITO ka anak nga lalaki – nga mga PANGULO man…
        - Ang ina nga PITO ka mga anak – may ara sang NINETEEN nga mga anak nga lalaki tanan (apo ni Seir)…
        - Sang nagabot si Esau – nasakop niya sila – kag nakuha ang ila duta!
        - **Deuteronomio 2:12** – "sang una didto nagaestar ang mga Horhanon sa Seir, pero ginlaglag sila kag gintabog sang mga kaliwat ni Esau, kag sila na ang nag-estar didto…"
    - Wala gin pamatay tanan ni Esau – nag pakasal sila sa ila…
        - Ang ala-asawa ni Elifaz – Timna – amo ang apo ni Seir **– Genesis 36:22**
        - Bisan si Oholibana – isa sa mga asawa ni Esau – apo man ni Seir **– Genesis 36:25**
        - Gani si Esau kag ang iya kaliwat nag pakasal sa mga indi Diosnon nga mga tawo…
        - Gani ang resulta si Esau – anak ni Isaac – ang anak sang promisa – nangin pangkalibutan nga nasyon!
        - Kon wala kita nanamian sa nakita naton sa aton mga bata – maglantaw sa ispiyo…
        - Ang aton nga mga bata amo ang repleksyon ta – naga sunod sila sa aton!
        - Magatubo sila parehas sa aton – kon maayo man ukon malain!
- 4th – Ang Hari sang Edom… vs. 31-39
    - Gin hatagan kita sang lista sang WALO ka hari nga nag hari sa Edom…
        - Ang ini indi si Jacob ang nagsulat (as the Genealogies likely were)
        - Thought to have been perhaps added by Moses at the time of the writing of the Law…
        - Basi gindugan lang ni Moses sang sa tion nga ginsulat niya ang Layi
        - Indi tanan nangin hari dayon – gani lista ini sang mga hari sa tion ni Jacob asta kay Moses…
        - Indi ini Dynasty (parehas kay Haring David) – bago nga Hari – Bago nga pamilya!
    - Ang ini nga mga hari nag gahum ANTIS may mga hari na sa Israel…
        - Perhaps added to emphasize that Israel did not have a man as their king...
        - Basi gindugang para ipakita nga ang Israel wala sila sang hari nga tawo
        - Israel was a Theocracy – they were governed by God
        - Ang Israel ginadumalahan sang Ginoo – nagapakita sang kinalain sang Edom nga ginadumalahan sang indi diosnon nga hari – kag sang Israel nga may Ginoo
- 5th – ang Pangulo sang Edom… vs. 40-43
    - Listahan sang 11 ka mga lalaki nga mga leder upod sa mga Hari sang Edom…
    - Ang listahan sang mga hari kag Pangulo na upod liwat sa – **I Cronica 1:35-54**
    - Ngaa gin hatag sang bala-an nga Espirito ang ini nga mga ngalan – kag gin hatag pa kaduwa!
    - Pagpaisug – ukon babala – sa aton nga nagabasa parti sa sini nga duwa nga anak…
    - Sila ni Jacob kag Esau parehas nga anak ni Isaac – kag ang duwa may Diosnon nga ginikanan…
    - Kag isa lang ang nagkadto sa Diosnon nga nasyom – ang nasyon nga ginapangulo sang Dios…
    - Si Israel lang – nga naghatag sang iya balay sa Ginoo – nangin nasyon nga naga-alagad sa Ginoo!